

## TARTU LINNAVOLIKOGU

## MÄÄRUS

Tartu

26.01.2021 nr LVK-M-0139

**Varjupaigateenuse osutamise kord**

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse paragrahvi 22 lõike 1 punkti 5 alusel, arvestades sotsiaalhoolekande seaduse paragrahvi 14, paragrahvi 30 lõiget 1, paragrahvi 31 lõiget 1 ja paragrahvi 32.

**§ 1. Üldsätted**

(1) Määrusega kehtestatakse Tartu linna sotsiaalhoolekandelise abina korraldatava varjupaigateenuse (*teenus*) taotlemise ning teenuse osutamise tingimused ja kord.

(2) Teenuse eesmärk on ajutise ööbimiskoha kindlustamine täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma.

(3) Määruses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud erisusi.

**§ 2. Teenuse osutaja**

Teenust osutab Tartu linna asutus Varjupaik (*teenuseosutaja*).

**§ 3. Teenuse saaja**

(1) Teenust osutatakse täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma (*teenuse saaja*).

(2) Väljaspool oma rahvastikuregistrisse kantud elukohta viibivale isikule teenuse osutamisel teavitab teenuse osutaja isiku elukoha valla- või linnavalitsust tema poole pöördunud teenuse vajajast ja kooskõlastab teenuse osutamise isiku elukoha valla- või linnavalitsusega.

**§ 4. Teenuse kirjeldus**

(1) Teenuse osutamisel tagatakse isikule võimalus viibida öisel ajal teenuse osutaja ööbimiseks ettenähtud ruumides ja päevasel ajal teenuse osutaja päevakeskuse ruumides.

(2) Ööbimiseks ette nähtud ruumides tagatakse teenuse saajale:

- 1) ööbimiskoht, pesemisvõimalus ja turvaline keskkond;
- 2) toidu valmistamise võimalus.

(3) Päevakeskuses tagatakse teenuse saajale:

- 1) nõustamine ja vajalike teenuste korraldamine;
- 2) toidu valmistamise võimalus;
- 3) teleri, raadio ja arvuti kasutamise võimalus;
- 4) enda ja oma pesu pesemise võimalus.

(4) Pikemat aega teenusel viibivale inimesele rakendatakse juhtumikorraldust ja koostatakse individuaalne juhtumiplaan koos tegevuskavaga ning toetatakse ja juhendatakse tegevuskava täitmisel.

(5) Teenuse osutamise maht ja kestus sõltuvad teenusvajaduse hindamise tulemustest.

## **§ 5. Sisekorraeskiri**

(1) Ühtsed tingimused teenuse raames kasutusse antavate ööbimiskohtade, päevakeskuse ja teiste teenuse osutamisega seotud ruumide kasutamisel ja üldise korra järgimisel teenuse osutamiseks ettenähtud ruumides kehtestatakse sisekorraeskirjaga.

(2) Sisekorraeskirja kehtestab teenuse osutaja juhataja.

(3) Sisekorraeskiri on teenuse saajatele täitmiseks kohustuslik.

## **§ 6. Tasu teenuse kasutamise eest**

Teenuse saajale on teenus tasuta.

## **§ 7. Teenuse taotlemine, teenusvajaduse hindamine ja teenusele lubamine**

(1) Teenusele saamiseks pöördub abivajav isik teenuse osutaja poole, esitab enda andmed, kirjeldab oma abivajadust ja näitab ette kaasas olevad asjad.

(2) Kui teenuse osutajal on kahtlus, et isik on nakkusohtlik, esitab abivajav isik esimesel võimalusel arstitõendi tervisekontrolli kohta.

(3) Teenuse osutaja selgitab esitatud ja kogutud andmete abil välja tema poole pöördunud isiku teenusvajaduse ja otsustab teenuse osutamise teenusele lubamisega.

## **§ 8. Teenusele lubamisest keeldumine**

Teenusele ei lubata isikut, kes:

- 1) on narkootilise, psühhotroopse või muu toksilise joobe tunnustega;
- 2) on agressiivne või kujutab mõnel muul viisil ohtu iseenda ja teiste isikute elule või tervisele;
- 3) keeldub sisekorraeskirja järgimast.

## **§ 9. Teenuse saaja õigused ja kohustused**

(1) Teenuse saajal on õigus käesoleva määruse paragrahvis 4 kirjeldatud teenusele.

(2) Teenuse saaja on kohustatud:

- 1) aitama kaasa eesmärgipärasele ja efektiivsele abi osutamise korraldamisele;
- 2) andma enda kohta vajalikke tõeseid andmeid ja teatama kohe, kui need muutuvad;
- 3) täitma teenuseosutaja korraldusi teenuse osutamist, sealhulgas sisekorraeskirja täitmist puudutavates küsimustes;
- 4) tagama isikliku hügieeni, sealhulgas pesema iseennast ja oma riideid;
- 5) tagama puhtuse ja korra tema kasutuses olevates ruumides;
- 6) pidama kinni sisekorraeskirjast.

## **§ 10. Teenuse osutamise lõpetamine**

Teenuse osutamine lõpetatakse:

- 1) isiku teenuselt lahkumisel;
- 2) teenusvajaduse äralangemisel;
- 3) sisekorraeeskirja rikkumisel;
- 4) isiku käitumisel viisil või muul tema isikust tuleneva põhjuse ilmnemisel, mis muudab teenuse osutamise võimatuks;
- 5) kui teenuse saaja vajab muud abi või kui teenusvajadust on võimalik või otstarbekas katta muude teenuste või muu abiga.

## **§ 11. Määruse jõustumine**

Määrus jõustub 1. aprillil 2021. a.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus, 26.01.2021 istungi protokoll nr 8**

Ettekandja: **Mihkel Lees**

## **Õiend**

### **Tartu Linnavolikogu Määruse "Varjupaigateenuse osutamise kord" juurde**

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 5 järgi kuulub volikogu ainupädevusse linna eelarvest finantseeritavate teenuste korra kehtestamine.

Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 14 lg 1 kohaselt kehtestab kohaliku omavalitsuse üksus sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

SHS § 30 lg 1 kohaselt on varjupaigateenus kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on ajutise ööbimiskoha kindlustamine täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma. Ajutises ööbimiskohas peab olema tagatud voodikoht, pesemisvõimalus ja turvaline keskkond.

SHS § 31 lg 1 kohaselt tagab varjupaigateenuse kohaliku omavalitsuse üksus, kus isik teenuse vajaduse tekkimise ajal viibib.

Siiani oli ajutise peavarju teenuse osutamine reguleeritud osaliselt Tartu linna asutuse Varjupaik sisekorraeskirjas ja põhimääruses. Käesoleva eelnõuga tehakse ettepanek kehtestada varjupaigateenuse osutamise kord linnavolikogu määrusega.

#### **Eelnõu § 1**

Sätetatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse Tartu linna sotsiaalhoolekandelise abina korraldatava varjupaigateenuse (teenuse) taotlemise ning teenuse osutamise tingimused ja kord. Eespool mainitu hõlmab ka teenuse kirjeldust ja rahastamist.

#### **Eelnõu § 2**

Varjupaigateenust osutab Tartu linnas Tartu linna asutus Varjupaik, aadressil Lubja tn 7 (0- ja 1-korrusel).

#### **Eelnõu § 3**

Sätetatakse teenuse sihtgrupp. Praktikaks võib teenuse kasutaja olla kodutu, kes võib teenust vajada üsna pika aja vältel, aga näiteks ka inimene, kes on bussist maha jäänud ning kellel puuduvad vahendid hotellis ööbimiseks, samuti inimene, kelle kodu on tules hävinud ja kellele kohaliku omavalitsuse üksusel pole muud ajutist elamispiinda pakkuda. Varjupaigateenusele on võimalik sattuda ka oma eluasemelt või kohaliku omavalitsuse pakutavast eluruumist (näiteks pikaaegsete üürivõlgnevuste või lepingus sätestatud muude kohustuste täitmata jätmise tõttu).

Tulenevalt asjaolust, et SHS § 31 lg kohaselt tagab varjupaigateenuse kohaliku omavalitsuse üksus, kus isik teenuse vajaduse tekkimise ajal viibib, on loobunud isiku rahvastikuregistrijärgse elukoha täpsustamisest. SHS seletuskirja kohaselt abistab üldjuhul inimest tema elukoha omavalitsusüksus. Kui isik viibib abivajamise hetkel väljapool oma elukoha kohaliku omavalitsuse üksust, peab varjupaigateenust kui vältimatut abi osutamist korraldama see kohalik omavalitsus, kelle haldusterritooriumil isik abi vajamise hetkel viibib (§ 31 lõige 1). Teenuse eest tasumises saavad kokku leppida teenust osutav ja teenust kasutava inimese rahvastikuregistrijärgse elukoha kohaliku omavalitsuse üksus.

Praktikas pöördatakse esimesel võimalusel isiku elukoha omavalitsuse poole ja kooskõlastatakse teenuse osutamine. Kooskõlastamise tulemusel tasub isiku elukoha omavalitsus teenuse eest vähemalt teenuse omakulu.

#### **Eelnõu § 4**

Sätetatakse teenuse sisu. SHS seletuskirja kohaselt on varjupaigateenus seadusega reguleeritavatest eluasemeteenustest kõige madalama standardiga, kus inimesele on tagatud üksnes voodikoht, pesemisvõimalused ja turvaline keskkond. Teenusele ei seata nõudeid inimesele võimaldatava ruumi osas (kui palju inimesi võib ühte ruumi majutada). Varjupaigas on teenuse saajate majutamiseks ette nähtud voodikoht ühiskasutatavas toas. Meeste ja naiste majutamiseks on eraldi ruumid. Maksimaliselt on võimalik majutada kuni 70 inimest. Seni on vajanud teenust keskmiselt 30 inimest ühes kuus.

Inimesele tagatakse võimalus hoolitseda isikliku hügieeni eest, vähendades seeläbi haigestumist, nakatumist parasiitidesse jne. Varjupaigas on päevakeskuses üks pesemisruum ja ööbimiskohas kolm pesemisruumi. Turvalise keskkonna nõue hõlmab endas tinglikku kohustust tagada teenuse vahetus osutamiskohas personali olemasolu, kes on pädev hindama tekkinud olukordi ja vajaduse korral kutsuma abi (kiirabi, politsei). Varjupaigas on tööpäeviti üks sotsiaaltöötaja ja ööpäevaringselt kaks korrapidajat.

Varjupaigateenuse saajal on võimalik viibida sisekorraeeskirjas määratud ajal teenuseosutaja ööbimiseks ettenähtud ruumides ja päevasel ajal päevakeskuse ruumides. Ööbimiseks ette nähtud ruumides tagatakse teenuse saajale ööbimiskoht, pesemisvõimalus, toidu valmistamise võimalus ja turvaline keskkond. Päevaseks kasutamiseks on teenuseosutaja päevakeskuse ruumid, kus leiab aset nõustamine ja vajalike teenuste korraldamine. Samuti on isikul võimalik päevakeskuses pesta iseennast ja oma pesu, valmistada toitu ja kasutada telerit, raadiot ning arvutit.

Et inimene jääks varjupaika võimalikult lühikeseks ajaks, nõustatakse teda ja pakutakse abi toimetulekut takistavate probleemide lahendamiseks, sealhulgas:

- 1) motiveeritakse inimest tööturul aktiivselt osalema, abistatakse tööotsingutel ja asjaajamisel ametiasutustega;
- 2) aidatakse kulutusi planeerida ja vältida makseraskustesse sattumist;
- 3) aidatakse ennetada elukvaliteedi langust;
- 4) nõustatakse üldise eluaseme heakorra ja hügieeni teemadel;
- 5) nõustatakse abimeetmete valikul, suunatakse toetavaid teenuseid taotlema;
- 6) tehakse koostööd inimese tugivõrgustikuga.

Abi edasise toimetuleku toetamisel ei vaja suure tõenäosusega varjupaigas lühiajaliselt viibinud isikud, näiteks bussist mahajäänud, kes vajavad ööbimiskohta üheks ööks.

Teenusel pikemat aega viibijate suhtes rakendatakse juhtumikorraldust (SHS § 9). Teenuse osutaja koostab koostöös inimesega juhtumiplaani ja tegevuskava, mille eesmärgid on seadnud ja sõnastanud inimene ise. Juhtumiplaan on kahepoolset allkirjastatud. Teenuse osutaja toetab ja juhendab inimest tegevuskava täitmisel. Juhtumikorralduse raames hinnatakse tegevuskava täitmise tulemuslikkust, sealhulgas teostatakse vahe- ja järelhindamist.

#### **Eelnõu § 5**

SHS § 32 kohaselt kehtestab varjupaigateenuse osutaja sisekorraeeskirja ja on kohustatud teenuse osutamise alustamisel teavitama sellest isikut ning isiku õigustest ja piirangutest teenuse saamise ajal sellisel viisil, et isik on võimeline neid mõistma. Sisekorraeeskirja kehtestamist Tartu linna osutatava varjupaigateenuse raames reguleerib käesoleva määruse eelnõu § 5. Eelnõu § 5 lõikes 3 antakse Varjupaiga juhatajale volitus sisekorraeeskirja kehtestamiseks.

## **Eelnõu § 6**

Teenuse saajale on teenus tasuta.

## **Eelnõu § 7**

Teenuse saamiseks tuleb pöörduda teenuse osutaja poole. Esitada tuleb isikut tõendav dokument (selle olemasolul) ja kirjeldada oma abivajadust. Samuti kohustub isik teenusele saabumisel näitama ette kaasas olevad asjad, et saaks kontrollida, et tal ei ole kaasas hoolekandetasutuses keelatud asju, mis võivad kujutada ohtu talle endale või teiste isikute elule ja tervisele.

Lõikes 2 sätestatakse kohustus esitada tõend tervisekontrolli kohta. Praktikas mõeldakse siin enamasti arstitõendit kopsukontrolli läbimise kohta. Kuni arstitõendi saamiseni tagatakse isikule õõbimiskoht isoleeritult teistest teenuse kasutajatest.

## **Eelnõu § 8**

Sätestatakse teenuse osutamisest keeldumise alused. Praktikas keeldutakse enim teenuse osutamisest põhjusel, et isik on agressiivne või isik on sellises joobes, mis võib kujutada ohtu tema enda ja teiste isikute elule ja tervisele.

## **Eelnõu § 9**

Sätestatakse teenuse saaja õigused ja kohustused.

## **Eelnõu § 10**

Sätestatakse teenuse osutamise lõpetamise alused.

Teenuse olemuse paremaks mõistmiseks ja ülevaate saamiseks on käesolevasse õiendisse lisatud varjupaigateenuse kavandatav sisekorraeeskiri:

